

JOSEP ROVIROSA OLIVÉ, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 14/2022 els membres del Consell de la Informació de Catalunya van adoptar, per unanimitat i en reunió virtual de data 29 de juny de 2022, el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

Expedient núm. 14/2022

ASSUMPTE: Queixa del senyor O.P en relació a l'article publicat al diari ARA del dia 8 d'abril de 2022 titulat "*No és assetjament, és incomoditat: així resol la Universitat de Girona les acusacions a un professor*" en el que considera que es vulneren els articles 02, 03 i 10 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya. La notícia original es pot veure en el següent enllaç. https://www.ara.cat/societat/no-assetjament-incomoditat-aixi-resol-universitat-girona-acusacions-professor_1_4330474.html

ANTECEDENTS:

El senyor O.P presenta una queixa on line davant el CIC el dia 13 d'abril de 2022 on explica que els periodistes Albert Llimós i Núria Juanico, del diari ARA, signen un article que, segons la queixa, tant en la fase de preparació prèvia com en el seu text, vulneren, des del seu punt de vista, 3 punts diferents del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes, (el 02, el 03 i el 10) i adjunta un pdf. amb l'explicació del que el denunciant considera la vulneració.

El text fa una introducció on el denunciant considera que el diari ARA ha pretès fer una investigació paral·lela al procediment que la Universitat de Girona va iniciar el 6 setembre del 2021 arran de la denúncia que el senyor O.P va fer davant la Unitat de Igualtat de Gènere de la dita Universitat. Aquesta denuncia era contra dues estudiants que, mitjançant Twitter, havien acusat al senyor O.P. d'assetjament sexual. El procediment de la Unitat de Igualtat de Gènere va trigar 7 mesos a resoldre aquesta denúncia que finalment va acabar amb una Resolució per part del Rector de la Universitat de Girona que acredita l'absència d'assetjament sexual, feta pública el 6 d'abril de 2022.

El denunciant considera que l'article publicat al diari ARA del dia 8 d'abril de 2022 sobre la resolució del cas és el resultat precipitat d'una investigació paral·lela de només dos mesos mancada, segons el seu parer, de professionalitat, investigació que, afirma, ha infringit diversos preceptes del Codi Deontològic i passa a explicar quins.

Considera que s'ha vulnerat el punt 02:

“El periodista s’ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l’oportunitat de resposta”.

El denunciant explica prolixament el procediment que, al seu entendre, van seguir els dos periodistes autors de la notícia, fent esment de la conversa de aproximadament una hora i mitja que Albert Llimós va mantenir amb el denunciant la tarda del 7 d'abril, on reconeix que li va respondre tot el que el periodista li va preguntar.

El denunciant fa una llarga explicació de la sorpresa que li va causar veure la notícia perquè segons el senyor O.P. no feia un relat aprofundit de tot el que havia passat amb els correus de les alumnes; el senyor O.P considera que a la notícia apareixen de

forma incompleta i tergiversada les circumstàncies i relacions que van tenir lloc entre ell i les denunciants. El denunciant considera que el periodista omet la versió que li va donar sobre el tema, i afirma que el periodista ha recollit informació proporcionada per les estudiants (correus electrònics) que afavoreix l'actuació d'aquestes, mentre que segons explica, no li va demanar al senyor O.P cap mena de documentació per poder completar, ampliar, contrastar, contextualitzar o matisar la documentació aportada per l'altra part. També afirma que no li va donar marge temporal per a fer-ho, ja que el periodista i el denunciant havien parlat només 6 hores abans que sortís publicada la notícia a les 23h. a l'avenç per a subscriptors de la pàgina web del diari.

Pel que fa a la vulneració del punt 03. “Rectificar les informacions incorrectes”

El demandant considera que en el text de la informació publicada pel diari ARA no es recull de forma correcta la resolució feta pública pel Rectorat de la Universitat de Girona. Considera que els periodistes han posat en relació de continuïtat dos fragments de la resolució que, segons ell, no tenen relació entre sí, i que tal i com estan redactats falsegen el contingut de la resolució del Rector i confonen al lector, “fent-li creure que si no s’ha trobat cal evidència d’assetjament sexual ha estat com a conseqüència de la limitació de les actuacions que pot fer la Universitat perquè no existeix un Codi de conducta que tipifiqui aquests tipus d’actuacions”, (tot i que en cas del professorat sí que hi ha aquest regim disciplinari, afegeix el demandant).

El demandant afirma que va traslladar aquest error als dos periodistes el mateix 8 d’abril on els retreu que unes persones que no el coneixen “puguin tenir una voluntat tan deliberada d’ensorrar-me a base de mentides, sabent que ho son”, afirma en el correu que va enviar als periodistes. Segons el demandant, Albert Llimós li va contestar a les 11.13h d’aquell mateix dia defensant la feina feta pels periodistes, però sense mostrar cap voluntat de rectificació.

I per últim el denunciant creu que s’ha vulnerat el punt 10 del Codi Deontològic: “Salvaguardar la presumpció d’innocència”

Pel que fa a aquest punt, el demandant es retreu al 17 de febrer de 2021 en què la periodista Núria Juanico del diari ARA va personar-se a la Facultat de Lletres de la UdG preguntant a diversos col·legues del senyor O.P si sabien d’algun cas d’assetjament on el demandant estigués implicat. Considera el demandant que la periodista preguntés als seus col·legues si ell explícitament s’havia vist immers en algun cas d’assetjament es una vulneració flagrant del dret a la presumpció d’innocència, en entendre que la periodista hagués hagut de fer preguntes genèriques, però no sobre persones concretes, en aquest cas citant el nom del demandant, que es va assabentar perquè els seus col·legues el transmeteren la situació.

AL.LEGACIONS

Traslladada la queixa al diari ARA, aquest presenta unes al·legacions amb data 27 d’abril, signada per la seva directora, Esther Vera, on contesta les consideracions exposades a l’escrit de queixa del senyor O.P.

En resum, aquestes al·legacions se centren en:

Primer: El diari ARA argumenta que el text no respon a cap investigació periodística paral·lela a la realitzada pel la Unitat de Gènere de la UdG, sinó que és un tema d'interès públic que sorgeix arran d'una convocatòria d'un grups d'estudiants en protesta per l'aplicació del Protocol contra l'Assetjament. El diari afirma que fa una informació que inclou les declaracions de les dues parts, tant les declaracions del senyor O.P. al qual per preservar la seva identitat nomena només amb les inicials, com les de les estudiants. Afirma l'escrit d'al·legacions que el senyor O.P. exposa una versió dels fets que no contradiu el que se li atribueix a l'article; que se li ha donat oportunitat de resposta i que s'han publicat aquelles informacions que s'han considerat d'interès amb criteris periodístics i professionals que són potestat del mitjà. Que tampoc es dona el supòsit de vulneració de la presumpció d'innocència i que la rectificació procediria en cas d'informacions incorrectes, que el diari considera que no és el cas.

Entra a detallar les raons per les quals considera que no hi ha cap vulneració dels tres punts que assenyala l'escrit de queixa:

Pel que fa al punt 02. “Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament. El periodista s’ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l’oportunitat de resposta”.

El diari fa una llarga explicació en la que relata el procés seguit sobre aquest assumpte. Que va deixar el tema en suspens quan Albert Llimós es va interessar per l'assumpte el 28 de gener de 2022 per respectar la voluntat del senyor O.P, que va invocar que el procés encara no s'havia acabat i que per tant volia mantenir la confidencialitat fins que el tema no es resolgués. Així ho va fer el diari, fins que el dia 7 d'abril va haver la convocatòria dels estudiants per protestar per l'aplicació del Protocol contra l'Assetjament. En aquest moment el tema es torna a posar d'actualitat, i és quan el diari parla amb el senyor O.P per espai d'una hora i mitja, per la tarda, on el demandant té la possibilitat d'explicar abastament la seva versió dels fets. El diari menciona que en cap cas se li va negar la possibilitat d'aportar la documentació que considerés oportuna, i explica que la notícia recull els aspectes més rellevants de les dues parts, recollint tant en el títol, com en el cos de la notícia -fins a tres ocasions- que la Comissió no va considerar assetjament la conducta del professor. Considera el diari ARA que entrar al detall de tot el que va passar seria construir un text incoherent i intel·ligible per al lector.

Pel que fa al segon punt, la vulneració del punt 3 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes

“Rectificar les informacions incorrectes. L’obligació d’esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s’hagin demostrat falses o errònies comporta fer-ho amb promptitud i amb el tractament i l’extensió proporcionats. Així mateix, els mitjans han d’atendre el dret de rèplica quan aquest se sol·liciti en termes raonables”.

El diari considera que el Senyor O.P. fa una interpretació parcial dels fets explicats associant dues idees independents que formen part del resum de les conclusions de la Comissió de la UdG. Afirma el diari que no hi ha cap error o falsedat en el text, sinó

que l'article fa un resum de les idees bàsiques contingudes a la Resolució del Rector i constata el més significatiu del que es diu en aquesta resolució: que es verifica que no va haver assetjament, i que les actuacions de la comissió es van haver limitades per falta d'un codi de conducta que tipifiqués les actuacions de les alumnes denunciants. El diari considera que no ha vulnerat el punt 3 del Codi Deontològic. Per una altra part, el diari Ara afirma que el Sr. O.P no va sol·licitar cap rectificació de l'article, ja sigui extrajudicialment, o fent ús dels mecanismes que preveu el dret a rectificació de la Llei Orgànica 2/1984 i que la queixa es va limitar a enviar un correu electrònic a la qual Albert Llimós va contestar defensant la feina professional feta per ell mateix i per Núria Juanico.

En relació a la vulneració del punt 10 del codi Deontològic, "Salvaguarda de la presumpció d'innocència"

El diari afirma que va mantenir l'anonimat del Sr. O.P. tant en les seves indagacions com en el text publicat. Considera que indagar sobre un cas d'interès públic no pot ser entès com a vulneració de la presumpció d'innocència donat que no es tracta d'un procediment penal ni judicial, sinó que s'emmarca en el procés normal per obtenir informació i que és prerrogativa de la professió periodística. Que la font que informa al periodista sobre un determinat assumpte (en aquest cas persones conegudes del senyor O.P que van ser entrevistades per la periodista Núria Juanico quan es va interessar per aquest tema) no té res a veure amb la presumpció d'innocència ni amb el Criteri 10 del Codi Deontològic.

PONÈNCIA

Un cop analitzat l'escrit de queixa del senyor O.P, revisades les al·legacions formulades pel diari ARA, i també llegida la notícia publicada el dia 8 d'abril de 2022 titulada "*No és assetjament, és incomodat: així resol la Universitat de Girona les acusacions a un professor*" aquesta ponència arriba a les següents conclusions:

Aquest tema s'emmarca en les difícils i complexes relacions que s'estableixen entre professorat i alumnat, i per tant conforma un tema d'extraordinari interès, tot considerant que és un àmbit que s'ha mostrat opac davant la mirada de la societat durant molt de temps, i que té lloc entre persones que mantenen una posició jeràrquica molt concreta: el professorat per definició té una posició d'autoritat, i l'alumnat ha ocupat una posició normalment subordinada. Tot i que aquesta situació ha començat a canviar a causa de la major sensibilització social respecte a situacions que es podrien considerar d'abús d'autoritat per part de les persones que ocupen la posició dominant. Les Universitats s'han començat a dotar de Protocols contra l'Assetjament tot i que donades les característiques de les relacions professorat-alumnat no resulta fàcil la seva aplicació pràctica. També és important destacar que efectivament, no ha existit un Codi de Conducta o Règim Disciplinari universitari per tipificar els diferents graus de faltes que poguessin ser comeses per l'estudiantat. Pel que fa al professorat les Unitats d'Igualtat reben les queixes que es puguin produir en aquest sentit, tot i que les Universitats tenen alguns mecanismes propis per abordar els casos d'assetjament, i també es poden incoar expedients disciplinaris d'altra naturalesa segons la lleis vigents.

Pel que fa a la vulneració del Punt 02 “El periodista s’ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l’oportunitat de resposta”

De l’escrit del reclamant senyor O-P. com de les al·legacions presentades pel diari Ara es desprèn que el mitjà sí es va posar en contacte amb el demandant, i que van mantenir una conversa d’una durada d’una hora i mitja aproximadament. No es pot mantenir, per tant, que el diari ARA no donés al reclamant la oportunitat de respondre. La notícia publicada pel diari ARA dona veu a tres fonts diferents:

- La resolució feta pública pel Rectorat de la Universitat de Girona
- Dues alumnes a les que no identifica, tot i que reproduïx alguns fragments de correus intercanviats entre professor i alumnes
- El professor que va interposar la denúncia contra les alumnes, del qual es fan cites directes i indirectes.

Que la notícia no aprofundeix ni dona tots els detalls de com es van produir els fets és una evidència, i el professor està en seu dret de manifestar el seu desgrat per la manca de profunditat, però en una notícia no es pot ser tan prolix com hom li agradaria, i són els mecanismes i criteris professionals els que tenen la potestat de seleccionar i jerarquitzar el material amb que compte per donar sentit a un text. En qualsevol cas, en la notícia publicada pel diari ARA es dona l’oportunitat al demandant perquè expressés la seva opinió, i es recullen les declaracions que reafirmen que no hi ha hagut assetjament i la defensa que fa el propi senyor O.P. de la seva integritat personal.

Pel que fa a la vulneració del punt 03. “Rectificar les informacions incorrectes”

En aquest sentit, el reclamant mostra en el seu escrit que un cop llegida la notícia el 8 d’abril va posar-se immediatament en contacte amb el periodista per demanar-li que rectificqués informacions errònies. La demanda de rectificació pel que es llegeix a l’escrit del demandant va ser mitjançant un correu electrònic, on el demandant insisteix en que s’incorre en un error al posar de manera contigua dos aspectes de la resolució del Rectorat que es poden interpretar en el sentit que “si no s’ha trobat cap evidència de l’assetjament sexual ha estat per les limitacions de les actuacions que pot fer la Universitat de Girona”. Aquesta és una interpretació lícita, però no l’única que es pot desprendre de la lectura de la notícia. De la lectura de la peça no es desprenen errors o falsedats en les dades, si bé la concisió de la peça no permet la exhaustivitat que seria necessària per explicar a fons tot el que ha succeït ni podria ser possible la reproducció de tot o part de la Resolució, recollint el que a judici dels periodistes va ser el més destacable. Per una altra banda, el reclamant anuncia, i així ho recull la notícia, la seva voluntat d’acudir a la via judicial on caldria dirimir les responsabilitats de les estudiants. Hores d’ara no consta que el reclamant hagi presentat cap demanda explícita de rectificació extrajudicial o que hagi fet ús dels mecanismes que preveu el dret a rectificació de la Llei Orgànica 2/1984.

En relació a la vulneració del punt 10 del codi Deontològic, “Salvaguarda de la presumpció d’innocència”.

Pel que fa a l'últim punt referent a la salvaguarda de la presumpció d'innocència", aquesta Ponència considera que de la lectura de la peça informativa no es desprèn que els periodistes considerin al demandant culpable dels fets, ans al contrari reproduïxen diverses vegades cites literals del reclamant on queda palès que no va cometre cap assetjament, fet que ja es posa de relleu d'entrada en el titular, si bé introdueix la idea, també real pel que s'ha vist en les declaracions de les estudiantes entrevistades, que hi havia malestar entre l'estudiantat per les mancances que al seu parer té l'aplicació del Protocol contra l'Assetjament.

Si el demandant es refereix a que la periodista Núria Juanico quan per primera vegada es va personar a la Universitat de Girona, el 21 de gener de 2021, per recollir testimonis sobre el presumpte assetjament del senyor O.P. no va mantenir la presumpció d'innocència del demandant, no és possible pronunciar-se al respecte, ja que no es té cap mena de possibilitat d'acreditar tal extrem, donat que fa referència a les intencions d'una periodista quan indaga sobre la conducta d'una persona com a mecanisme professional de recollir informació sobre un possible tema d'interès públic. La presumpció d'innocència, com es recull a les al·legacions del diari ARA, s'ha de considerar en un procés penal o judicial, cosa que no és d'aplicació en un text periodístic.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

Que després de l'examen atent de la queixa presentada pel senyor O.P. respecte a la notícia apareguda el 8 d'abril de 2022 al diari ARA, titulada "*No és assetjament, és incomoditat: així resol la Universitat de Girona les acusacions a un professor*" (https://www.ara.cat/societat/no-assetjament-incomoditat-aixi-resol-universitat-girona-acusacions-professor_1_4330474.html).

Que després de la lectura de les al·legacions que fa la directora del mitjà, la senyora Esther Vera, i la lectura detinguda de la peça periodística elaborada pels periodistes Albert Llimós i Núria Juanico, es conclou que el text periodístic no és tan exhaustiu ni aprofundit com potser el tema mereixeria, però creiem que no s'ha vulnerat cap dels tres principis del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes al·ludits (criteris 2, 3 i 10), i que s'ajusta als procediments i criteris professionals que són prerrogativa dels mitjans de comunicació.

I per que així consti s'estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 29 de juny de 2022. Certifico.

Vistiplau
Josep Carles Rius
President

Josep Roviroso
Secretari General